

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
методичної та навчальної
роботи

 О.Б.Жильцов
2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ:
МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ**
5 курс

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація: 035.05 Романські мови та літератури (переклад включно)

освітня програма: Мова і література (французька)

Мова і література (іспанська)

Мова і література (італійська)

Освітній рівень: другий (магістерський)

Інститут філології

2017-2018 рік

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
методичної та навчальної
роботи

_____ О.Б.Жильцов
“ _____ ” _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ:
МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ
5 курс**

спеціальність: 035 Філологія
спеціалізація: 035.05 Романські мови та літератури (переклад включно)
освітня програма: Мова і література (французька)
Мова і література (іспанська)
Мова і література (італійська)

Освітній рівень: другий (магістерський)

Інститут філології

2017-2018 рік

Робоча програма з дисципліни «ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ: МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ» для магістрантів за освітньою програмою Мова і література (французька), 2018р.- 17 с.

Розробник: канд.філол.наук Шталтовна Юлія Анатоліївна, доц. кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена
на засіданні кафедри романської філології
та порівняльно-типологічного мовознавства
Протокол від “___” січня 2018 року № 6

Завідувач кафедри романської філології
та порівняльно-типологічного мовознавства

Р.К.Махачашвілі

Структура програми типова.
Години відповідають навчальному плану.

Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи

Л.І.Заяць

_____” _____ 20__ року

© КУБГ, 2018 рік
© Шталтовна Ю.А., 2018
рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	4
Структура програми навчальної дисципліни	5
Тематичний план навчальної дисципліни	6
Змістові модулі	7
Навчально-методична карта дисципліни « <u>ЛІНГВІСТИЧНІ</u> СТУДІЇ: <u>МОВА І</u> <u>МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ</u> »	9
Завдання для самостійної роботи	10
Система поточного та підсумкового контролю	12
Методи навчання	13
Методичне забезпечення курсу	13
Питання до контролю	14
Рекомендована література	16

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Цю Програму укладено у відповідності до вимог і принципів Болонської декларації і відповідних документів Міністерства освіти і науки України щодо впровадження системи організації навчального процесу в вищих навчальних закладах IV рівнів акредитації.

Метою викладання навчальної дисципліни „Лінгвістичні Студії: Мова і міжкультурна комунікація” є розкриття сучасних наукових концепцій, понять, методів і технологій міжкультурного спілкування, аналізування й порівняння характерних рис рідної культури спілкування і культур спілкування інших народів. Програма призначена для студентів денної форми навчання Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Ця навчальна дисципліна є однією з головних складових теоретичної основи сукупності знань і вмій, що готують кваліфікованих спеціалістів у галузі філології та перекладу.

У зв'язку з цим курс передбачає формування міжкультурної та комунікативної компетенції у студентів, які вивчають французьку мову як іноземну.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з різними теоретичними підходами до теорії міжкультурного спілкування і різними методологіями вирішення міжкультурних проблем;
- навчання вільно оперувати основними термінами й положеннями теорії міжкультурної комунікації;
- розширення діапазону навичок вербальної та невербальної комунікації;
- навчання обирати певний тип поведінки й поводитися відповідно до оточуючого культурного середовища;
- напрацювання навичок продуктивного спілкування в незнайомому культурному оточенні;
- навчання розпізнаванню стресу, що отримує кожен, хто опиняється в незнайомому середовищі, та вмінню управляти ним;
- напрацювання вміння застосовувати дослідження з теорії міжкультурної комунікації до вирішення сучасних лінгвістичних проблем.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- предмет курсу і термінологію, якою оперує дисципліна;
- теоретичні підходи до дослідження теорії міжкультурного спілкування та різні методології вирішення міжкультурних проблем;
- теоретичні засади курсу теорії міжкультурної комунікації;
- основні характерні риси як своєї культури, так і культур народів-носіїв англійської мови;

Уміти:

- вільно оперувати основними термінами і положеннями теорії міжкультурної комунікації;
- самостійно знаходити приклади міжкультурної комунікації, що мають місце в повсякденному житті;
- оперувати основами вербальної та невербальної комунікаціями;
- добирати певний тип поведінки й поводитися відповідно до культурного середовища, у якому вони знаходяться в певний час;
- розпізнавати стрес, що отримує кожен, хто опиняється в незнайомому середовищі, і навчитися управляти ним;
- продуктивно спілкуватися в незнайомому культурному оточенні;
- застосовувати дослідження з теорії міжкультурної комунікації до вирішення сучасних лінгвістичних проблем;
- виступати з повідомленнями за обраною тематикою з міжкультурного спілкування, добирати фактичний матеріал для наукових (курсівих і дипломних) робіт.
- застосовувати на практиці отримані знання в конкретних ситуаціях міжкультурної взаємодії;
- дотримуватись толерантного ставлення до інших культур та їх представників;
- володіти методологічними прийомами комунікативної поведінки в різних сферах суспільного життя;
- вміти вести науковий пошук щодо дослідження проблем міжкультурної комунікації;
- володіти методикою та навичками попередження й усунення міжкультурних конфліктів.

В основу програми покладено такі положення:

1. Оволодіння французькою мовою у рамках курсу „Лінгвістичні Студії: Мова і міжкультурна комунікація” розглядається як формування у студентів сукупності навичок і вмінь, необхідних для їхньої подальшої професійної діяльності.

2. Викладач і студент розглядаються як активні учасники педагогічного процесу з проектною навчальною концепцією.

3. Курс має сприяти формуванню у студентів гуманітарної культури, естетичного виховання, розширення їх світогляду, країнознавчої та лінгвістичної, комунікативної та соціокультурної компетенцій.

Програма викладання дисципліни „Мова і міжкультурна комунікація” розрахована на один семестр навчання на першому курсі освітній рівень Магістр.

Значна кількість годин відводиться на самостійну роботу студентів.

**СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Курс	Спеціальність, Освітній рівень	Характеристика навчального курсу
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2 Модулів: 2 Змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 60 Тижневих годин: 2</p>	<p>Спеціальність: 035 Філологія. освітні програми: Мова і література (французька), Мова і література (іспанська), Мова і література (італійська)</p> <p>Освітній рівень: другий (магістерський)</p>	<p>нормативна Рік підготовки: 1 Семестр: 2 Лекції – 8 годин Практичні заняття: 8 годин Модульний контроль – 4 год Самостійна робота: 40 год. Форма контролю: залік</p>

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ: МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ»**

	Лекції	Практичні заняття	Самостійн а робота	Модульні й контроль
Модуль 1. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД СПІЛКУВАННЯ				
Тема 1. Виникнення та розвиток міжкультурної комунікації	2	2	2	
Тема 2. Теоретичні основи міжкультурної комунікації			8	
Тема 3. Взаємодія лінгвокультур як основа міжкультурної комунікації	2	2	2	
Тема 4. Сприйняття, сформовані культурою та його перешкоди в міжкультурній комунікації: особисті сприйняття в рамках культури.			8	
Модульний контроль №1				2
Модуль 2. КОМУНІКАТИВНІ ПЕРЕШКОДИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ, МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА ВЗАЄМОДІЯ				
Тема 5. Парадокси міжкультурного спілкування			8	
Тема 6. Міжкультурна взаємодія в призмі ділової комунікації	2	2	2	
Тема 7. Комунікативна асиметрія. Подолання культурних стереотипів та міжкультурних перешкод			8	
Тема 8. Вербальна комунікація та Невербальна комунікація її перешкоди в міжкультурному середовищі. Категорії невербального спілкування	2	2	2	
Модульний контроль №2				2
МК				4
Усього годин:	8	8	40	4

Розділ 3. ПРОГРАМА

Модуль 1. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД СПІЛКУВАННЯ

Тема 1. Виникнення та розвиток міжкультурної комунікації

Передумови виникнення міжкультурної комунікації як науки. Термінологічний різнобій. Теорії міжкультурного спілкування Е. Холла, К. Клакхона – Ф. Стробека, Сепіра – Уорфа. Інтерпретація мовленнєвої поведінки Л. Самовара і Р. Портера. Становлення міжкультурної комунікації в Європі. Утвердження міжкультурної комунікації в Україні та слов'янських країнах. Сприяння Корпусу Миру розв'язанню проблем міжкультурної комунікації.

Тема 2. Теоретичні основи міжкультурної комунікації

Поняття та сутність культури. Характерні особливості культури. Культурна антропология. Локальні культури та їх співіснування. Культурно-антропологічний підхід до міжкультурної інтерації. Поняття “соціалізації”, “інкультурації” та “акультурації”. Культура та мовна поведінка. Цінності, вірування та переконання у міжкультурному аналізі.

Тема 3. Взаємодія лінгвокультур як основа міжкультурної комунікації

Комунікативна функція культури. Зіткнення культурних проявів як шлях до усвідомлення національно-специфічних особливостей. Теорія “айсберга”. Тришарова сутність культури. Фактори, що визначають національно-культурну мовну специфіку. Моделі вивчення культурно-мовної взаємодії між представниками різних мовних спільнот.

Тема 4. Сприйняття, сформовані культурою та його перешкоди в міжкультурній комунікації: особисті сприйняття в рамках культури.

Атрибуція, поняття сприйняття, категорії сприйняття. Упередження: забобон, стереотип; колективізм та індивідуалізм. Низький та високий контекст, збереження „обличчя”, ієрархія, історія та досвід, домінуючі символи. сила/влада, статъ, соціальні класи, правила, соціальні формування, шаблони міркування, цінності, світогляд.

Модуль 2. КОМУНІКАТИВНІ ПЕРЕШКОДИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ, МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА ВЗАЄМОДІЯ

Тема 5. Парадокси міжкультурного спілкування

Міжкультурна комунікація та постулати П. Грайса. 11 фундаментальних міжкультурних парадоксів. Характер когніції й когнітивна гнучкість. Абстрагування й фільтрація інформації. Спрощення й асоціювання. Комбінування, реорганізація інформації, акцентування. Фонові знання й інтерпретація. Змінні

міжкультурної комунікації як її системні складові. Контекст міжкультурної комунікації. Параметри змісту інформації. Поняття “культурного шоку”. Ступені культурного шоку. Зворотний культурний шок. Шляхи подолання культурного шоку. Міжкультурний конфлікт. Відмінність міжкультурного й етнічного конфліктів. Шляхи розв’язання міжкультурних конфліктів.

Тема 6. Міжкультурна взаємодія в призмі ділової комунікації

Сутність міжкультурного ділового спілкування. Культура і мова як провідні категорії міжкультурного ділового спілкування. Моделі соціального та ділового міжкультурного спілкування. Невербальне спілкування й міжкультурне ділове співробітництво. Вербальна міжкультурна бізнес комунікація. Перепони міжкультурного ділового спілкування.

Тема 7. Комунікативна асиметрія. Подолання культурних стереотипів та міжкультурних перешкод

Культурний шок і стереотипи. Етнічні, расові та культурні стереотипи. Підходи до успішного міжкультурного спілкування. Поради для міжкультурного спілкування.

Тема 8. Вербальна комунікація та Невербальна комунікація її перешкоди в міжкультурному середовищі. Категорії невербального спілкування

Фізичне середовище, Час, Мова тіла, кінесика, окулесика, зоровий контакт; міміка, Безпосередність поведінки, зовнішність і запах як категорії невербального спілкування, перешкоди, створювані зовнішнім виглядом і запахами в міжкультурному середовищі. Вокаліка як категорія невербального спілкування. Колір, його використання в спілкування, перешкоди в сприйнятті кольору в міжкультурному середовищі.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ: МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ»**

Разом: 60 год.: лекції – 8 год., семінарські заняття - 8 год., самостійна
робота – 40 год., модульний контроль – 4 год

Модулі	Модуль 1.		Модуль 2.	
Назва модуля	МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД СПІЛКУВАННЯ		КОМУНІКАТИВНІ ПЕРЕШКОДИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ, МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА ВЗАЄМОДІЯ	
Тема	1	2	3	4
Присутність на лекції	1	1	1	1
Присутність на семінар	1	1	1	1
Бали за роботу на семінарах	10	10	10	10
Самостійна робота	5	5	5	5
Модульний	25		25	
Кількість балів за модулі	59		59	
Максимальна кількість балів	118			

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

На самостійне опрацювання виносяться наступні теми опрацювання проаналізованого матеріалу у вигляді презентації:

Тема 2. Теоретичні основи міжкультурної комунікації

Поняття та сутність культури. Характерні особливості культури. Культурна антропология. Локальні культури та їх співіснування. Культурно-антропологічний підхід до кроскультурної інтерації. Поняття “соціалізації”, “інкультурації” та “акультурації”. Культура та мовна поведінка. Цінності, вірування та переконання у міжкультурному аналізі.

Тема 4. Сприйняття, сформовані культурою та його перешкоди в міжкультурній комунікації: особисті сприйняття в рамках культури.

Атрибуція, поняття сприйняття, категорії сприйняття. Упередження: забобон, стереотип; колективізм та індивідуалізм. Низький та високий контекст, збереження „обличчя”, ієрархія, історія та досвід, домінуючі символи. сила/влада, стать, соціальні класи, правила, соціальні формування, шаблони міркування, цінності, світогляд.

Тема 5. Парадокси міжкультурного спілкування

Міжкультурна комунікація та постулати П. Грайса. 11 фундаментальних міжкультурних парадоксів. Характер когніції й когнітивна гнучкість. Абстрагування й фільтрація інформації. Спрощення й асоціювання. Комбінування, реорганізація інформації, акцентування. Фонові знання й інтерпретація. Змінні міжкультурної комунікації як її системні складові. Контекст міжкультурної комунікації. Параметри змісту інформації. Поняття “культурного шоку”. Ступені культурного шоку. Зворотний культурний шок. Шляхи подолання культурного шоку. Міжкультурний конфлікт. Відмінність міжкультурного й етнічного конфліктів. Шляхи розв’язання міжкультурних конфліктів.

Тема 7. Комунікативна асиметрія. Подолання культурних стереотипів та міжкультурних перешкод

Культурний шок і стереотипи. Етнічні, расові та культурні стереотипи. Підходи до успішного міжкультурного спілкування. Поради для міжкультурного спілкування.

Шкала оцінювання самостійної роботи

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	11-15	Відмінно
Достатній	8-10	Добре
Середній	4-7	Задовільно
Низький	0-3	Незадовільно

ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Система поточного та підсумкового контролю

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	4	4
2.	Відвідування семінарських (практичних) занять	1	4	4
3.	Робота на семінарських (практичних) заняттях	10	4	40
4	Самостійна робота	5	4	20
5	Модульні контрольні роботи	25	2	50
6	Максимальна кількість балів			118
8	Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів			1,18

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) **За джерелом інформації:**

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: спостереження, ілюстрація, використання відео масових онлайн курсів та стаді-кейсів.

- Продуктивні: на основі опанованих знань створити свій кейс вдалої міжкультурної комунікації, розв'язати кейс-завдання, представити проект в групі

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні, критичні.

3) **За ступенем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі, проектні.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з науково-теоретичними джерелами; виконання індивідуальних навчальних та творчих завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) **Методи стимулювання інтересу до навчання:** навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Практичні та індивідуальні заняття, виконання творчих завдань (ІНДЗ), робота в Інтернеті.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності

Методичне забезпечення

Матеріали для проведення практичних занять, ілюстративні матеріали, відеофільми, слайди, смарт дошка, відео-лекції, лекції онлайн курсів.

Питання до поточного модульного контролю курсу

1. Місце міжкультурної комунікації в системі культурологічного знання.
2. “Міжкультурна комунікація як гуманітарна дисципліна.
3. Міждисциплінарний характер “Міжкультурної комунікації”.
4. Предмет, об’єкт і суб’єкт міжкультурної комунікації як галузі наукового знання.
5. Методологічні засади міжкультурної комунікації як галузі наукового знання.
6. Предмет і завдання міжкультурної комунікації як навчальної дисципліни.
7. Історичні фактори і обставини виникнення міжкультурної комунікації.
8. Етапи розвитку міжкультурної комунікації в США.
9. Утвердження міжкультурної комунікації в Європі.
10. Основні напрямки і підходи досліджень в міжкультурній комунікації
11. Поняття міжкультурної комунікації. Основні підходи до визначення міжкультурної комунікації.
12. Спілкування і комунікація: спільне і відмінне.
13. Структура міжкультурної комунікації: причини, форми, види, типи і результати комунікації.
14. Поняття макро- і міжкультури в міжкультурній комунікації
15. Сутність міжкультурної комунікації.
16. Детермінанти міжкультурної комунікації.
17. Форми міжкультурної комунікації.
18. Аккультурація в міжкультурній комунікації.
19. Поняття інкультурації в міжкультурній комунікації.
20. “Культурний шок” та його місце у засвоєнні “чужої” культури.
21. Види міжкультурної комунікації.
22. Вербальна комунікація.
23. Форми вербальної комунікації.
24. Стили вербальної комунікації.
25. Контексти вербальної комунікації.
26. Невербальна комунікація та її сутність.
27. Кінесика як вид невербальної комунікації.
28. Проксеміка як вид невербальної комунікації.
29. Хронеміка як вид невербальної комунікації.
30. Окулістика, такесика та сенсоріка як види невербальної комунікації.
31. Сутність і засоби паравербальної комунікації.
32. Проблема розуміння в міжкультурній комунікації.
33. Процес сприйняття та його основні детермінанти.
34. Міжособистісна аттракція та її основні елементи.
35. Атрибуція та її роль у міжкультурній комунікації.

36. Природа міжкультурних конфліктів. Причини їх виникнення та способи подолання.
37. Результати міжкультурної комунікації.
38. Ефективна комунікація та її елементи.
39. Поняття і сутність толерантності.
40. Толерантність в міжкультурній комунікації.
41. Поняття “культурної компетенції” та її основні компоненти.
42. Рівні міжкультурної компетентності та способи її підвищення.
43. Особливості теорій міжкультурної комунікації
44. Теорія високо- і низькоконтекстуальних культур Е. Холла.
45. Теорія культурних вимірів Г. Хофштеде.
46. Дистанція влади як показник виміру культури (за Г. Хофштеде).
47. Індивідуалізм-колективізм як показник виміру культури (за Г. Хофштеде).
48. Маскулінність-фемінність як показник виміру культури (за Г. Хофштеде).
49. Запобігання невизначеності як показник виміру культури (за Г. Хофштеде).
50. Теорія культурної грамотності Е. Хирша.
51. Модель засвоєння чужої культури М. Беннета.

Основна література:

1. **Samovar L.A.** *Communication between Cultures (Wadsworth Series in Communication Studies)* [Text] / Larry A. Samovar, Richard E. Porter, Edwin R. McDaniel. – 6th ed. – London: Wadsworth Publishing, 2006. – 432 p.
2. **Манакін В.М.** *Мова і міжкультурна комунікація.* – К.: ВЦ «Академія», 2012. – 288 с.
3. **Valérie Auger.** *La communication interculturelle et ses obstacles.* Université de Sherbrooke, Vol. 9, no 1, printemps 2005

Додаткова література

1. **DeVito, J. A., Chassé, G. et Vézeau, C.** (2001). *La communication interpersonnelle.* Saint-Laurent : Éditions du Renouveau Pédagogique.
2. **Véronique Schoeffel,** cinfo et Phyllis Thompson, Centre d'information, de conseil et de formation Professions de la coopération internationale
3. **Jandt F.E.** *An Introduction to Intercultural Communication: Identifies in a Global Community* [Text] / Fred E. Jandt. – 5th ed. – Thousand Oaks CA: Sage, 2007. – 444 p.
4. **Kim Y.Y.** *Becoming Intercultural: An Integrative Theory of Communication and Cross-cultural Adaptation (Current Communication: An Advanced Text)* [Text] / Young Y. Kim. – Thousand Oaks: Sage Publications, CA, 2000. – 336 p.
5. **Gudykunst W.B.** *Cross-cultural and intercultural communication* [Text] / William B. Gudykunst. – Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2003. – 312 p.
6. **Scollon R., Scollon S. W.** *Intercultural communication: A discourse approach* /R. Scollon, S. W. Scollon – Malden, Mass.: Blackwell Publishers, 2001. – 107 p.

7. **Ting-Toomey S.** *Communicating across Cultures* [Text] / Stella Ting-Toomey. – New York, NY: The Guilford Press, 1999. – 310 p.
8. **Thompson Neil.** *Communication and Language.* – N.Y.: McMillan, 2003. – 200 p.
9. **Бацевич Ф. С.** *Основи комунікативної лінгвістики* / Ф. С. Бацевич.. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
10. **Бацевич Ф. С.** *Словник термінів міжкультурної комунікації* / Ф. С. Бацевич. –К. : Довіра, 2007. – 205 с.
11. **Грушевицкая Т. Г.** *Основы межкультурной коммуникации* : [учеб. пособ.] /Т. Г. Грушевицкая, В. Д. Попков, А. П. Садохин – М : Альфа-М: ИНФРА-М, 2006. – 288 с.
12. **Донец П. Т.** *Основы общей теории межкультурной коммуникации: научный статус, понятийный аппарат, языковой и неязыковой аспекты, вопросы этики и дидактики* / П. Т. Донец. – Харьков : Штрих, 2001. – 386 с.

Ресурси

1. **Intercultural Communication By Shanghai International Studies University (Sisu)** <https://www.futurelearn.com/courses/intercultural-communication/3/todo/5615>
2. **A World of Difference: Exploring Intercultural Communication** <https://www.udemy.com/intercultural/learn/v4/overview/>
3. **Communication interculturelle: Les dimensions de la culture** <https://www.globestoppeuse.com/dimensions-de-la-culture/>
4. **The Centre for Intercultural Communication** offers services and programs designed to address the challenges faced by organizations and individuals in international and multicultural settings: www.cic.cstudies.ubc.ca/index.html
5. **Intercultural Communication Homepage:** This site is intended for those studying intercultural communication as part of career preparation, and contains recommended reading and other resources: www2.soc.hawaii.edu/com/resources/intercultural/Intercultural.html
6. **The Integrated Resources Group** provides solutions to cross-cultural problems utilizing project-specific and context-appropriate resources, for example resources for expatriates and repatriates: www.expats-repats.com
7. **The Web of Culture:** a consulting firm and website which seeks to educate its visitors on the topic of cross-cultural communications online today: www.webofculture.com
8. **SIETAR: Society for Intercultural Education Training and Research:** www.sietar-europa.org
9. **The Intercultural Communication Institute** is designed to foster an awareness and appreciation of cultural difference in both the international and domestic arenas by educational means: www.intercultural.org